

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Politična pravljica.

(Veseljaški krojač in »muhasti« čevljar ali izgnani poslanci in SS.) nad vsem pa blagoslov advokatskega gostilničarja.)

Ti se ne maraš vdajati mojim muham, jaz pa tvojim ne! Socialista sva pa oba lahko!

Tako govore tisti, ki ne poznajo abecede socializma. Socialisti pa, ki jim ime in beseda »socialist« še ni vse, temveč hočejo tudi stvarne vsebine, ki jo mora ta beseda pomeniti, ti ne priznavajo muhastih ljudi za socialiste. Socialist ne sme delati samo po svoji glavi, ampak mora upoštevati tudi svoje sodruge in njih mnenje, skupno z njimi mora določiti smernice skupnega dela, potem se mora pa teh smernic držati stalno in dosledno, tudi takrat, kadar bi spoznal, da so ostra in da zadenejo včasih tudi njegov žep, ne le tujega.

Krojaček je poleti veseljačil in popolnoma pozabil na zimo. Ko zapade sneg, ni imel čevljev. Pa gre k čevljarju in mu pravi: »Naredi mi čevlje. Denarja nimam, toda suktno ti naredim zanje.« Čevljar mu ugodí. Krojaček na v novih čevljih še boli veseljači, na suktno za čevljarja se niti ne spomni ne. Pa čevljar je imel kožuh, ni se mnogo menil za suktno, pod kožuhom se ne vidi, da je že vsa zakrpana. Šele spomladi opomni krojača na njegovo dolžnost. Ta na se izgovarja: »Oprosti prijatelj, popolnoma sem pozabil na tvojo suktno! Škoda! Zakaj me nisi spomnil? Zdale imam največ dela, saj boš še malo počakal, ne? Prosim!« Čevljar pozna ljudi, da hočejo biti spomladi vsi novi, pa veruje krojaču in se zadovolji z izgovorom. Vendar ga pozneje boli

pridno opominja. Pa ni nič pomagalo. Krojaček je brezskrbno veseljačil, na suktno ni maral misliti, čevljarja se je pa pridno izogibal, kakor delajo vsi dolžniki.

Tako ga zaloti zopet druga zima. Kaj pa zdaj. K čevljarju se ne uva več, bos pa v snegu tudi ne more hoditi! Držal se je doma in premišljeval svojo revščino, nazadnje pa si je mislil, da je čevljar pravzaprav kristjan in dober človek, ki bo izprevidel in prav gotovo še enkrat pomagal.

Čevljar je bil res kristjan in dober človek, neumen pa ni bil. Kratkoma lo je odklonil prošnjo. Krojač ga pa le prosi, češ, kristjani smo in dobri moramo biti ter drug drugemu pomagati.

Čevljar ga pa zavrne: »Kristjan sem, zato sem ti naredil čevlje na upanje. Dober sem, zato te nisem tožil, ko mi jih nisi plačal. Drugih ti pa ne naredim, ker nisem neumen. Čevlje delam zato, da se preživim, ne zato, da bi ti veseljačil!«

Krojaček pa še ni obupal: »Ne bodi muhast, prijatelj! Vendar ne moreš mirno gledati, da hodim po snegu bos! Usmili se me!«

»Ne govori, da sem muhast, če veš, da bi ti na mojem mestu tudi tako napravil! To niso muhe, to je življenjska izkušnja! Pa tudi neusmiljen nisem, nasprotno, prav usmiljen sem napram tebi. Bosega te bo sneg naučil, da je treba besedo držati, če ne prej, vsaj predno zahtevaš nove usluge. Če bi ti pa še tudi letos napravil nove čevlje, bi zopet vse leto veseljačil, nazadnje bi še kočo in šivanko zapil, potem pa v jarku obležal. Tega ne maram, zato bom pravočasno pomagal gospej Bedi, da te nauči pameti. Srečno hodi!«

Socialistična stranka je bila l. 1920. tako krščanska, tako dobra in tako usmiljena, da je naredila štirim takim krojačem čevlje zastonj: dala jim je poslanski mandat. Potem jih je tirjala za plačilo, za dodržanje idejne in gmotne pogodbe, za izpolnjevanje strankinih pravil, ki določajo to pogodbo. Tirjala jih je zastonj, imeli so čevlje na upanje in veseljačili so brezskrbno v pregešnem upanju, da dobe v prihodnji zimi zopet nove čevlje, češ, socialisti so kristjani, dobri ljudje in tudi usmiljeni. Kar dva sta izmed tistih štirih veseljaških poslancev sta se priglasila za kandidata pri novih volitvah. Stranka pa je oba napodila prav tako, kakor čevljar krojačka.

Toda stranka ni volilec, volilci so le njeni člani, socialisti. In na te sta se obrnila oba veseljaška poslanca, kazala svoje bose noge in tožila, kako grdo da stranka ravna, kako je neusmiljena in krivična. In našla sta mnogo nerazsodnih ljudi, ki so jima hoteli narediti čevlje še tudi za drugo zimo, našla sta pa tudi mnogo veseljakov, ki so hoteli to priliko porabiti za maščevanje nad čevljarjem, ki so mu bili tudi dolžni, pa jim tudi ni hotel več delati na upanje.

Tako se je ljudstvo razdelilo na dva tabora, eni so bili za krojačka, drugi za čevljarja. Nič čudnega ni, če so držali veseljaki z veseljaškim krojačem, čudno je le to, da so držali z njim tudi nekateri trezni, pridni in mnogokrat že opeharjeni delavci. S čevljarjem so šli samo tisti, ki so ga poznali, ki so vedeli, da zlorablja krojač njegovo dobroto in da mu je zato zdaj res treba trde šole življenja, ali kakor je rekel čevljar: »Pomagal bom gospej Bedi, da te nauči pameti.« Toda ti

Prva knjiga.

(Po »Proletarcu«.)

Kdo je spisal prvo knjigo in kdaj, ni povsem dognano in o tem vladajo različna mnenja v krogih zgodovinarjev in raziskovalcev.

Nekateri raziskovalci starih spisov trdijo, da je spisal prvo knjigo Egipčan Athotes leta 2112 pred Kristusom. V nji je opisal zgodovino svojega rodu.

Latinci, ki so poznali literaturo že davno, predno so njihovi sosede pričeli misliti na pisanje dokumentov in knjig, so navedli kot povod za početje svojega pisanja žensko, po imenu Evropa, hčer kralja Agenora v Feniciji, ki je živela l. 1494. pred Kristusom. Kaj so pisali v tistih časih pod njenim vplivom, zgodovina še ni mogla dognati. Dognano pa je, da e Kadmus (napol baini kraljevič) prinesel fenijska pisma na Grško že leta 1493. pred Kristusom.

Raziskovalci so našli dovolj dokazov, da je literatura obstojala že v tistih

zgodnjih dneh egipčanske in fenijske civilizacije.

V raznih muzejih in starinskih zbirkah posameznikov je na ti veliko spisov in tudi knjig, ki segajo daleč nazaj v stari vek.

Tiska takrat še niso poznali. Vendar pa je bil način za pisanje pri nekkih starih narodih veliko bolj razvit kakor pri drugih.

Tiskarske črke je iznašel Janez Gutenberg, rojen v Mainzu proti koncu 14. stoletja. Nekateri trdijo, da je tiskarske črke iznašel Janez Fust, ki je z Gutenbergom ustanovil prvo tiskarno leta 1450. v Mainzu. Na njunem stroju je bila tiskana Mazarinska biblija. Apel proti Turkom in nekaj manjših cerkvenih spisov.

Po petih letih se je njihova tiskarska družba razbila in Fust je Gutenbergga tožil na odškodnino, češ, da je on (Fust) založil denar za tiskarno. Ker Gutenberg ni imel sredstev, je sodišče prisodilo skoro vso tiskarniško opremo Fustu, ki je potem vodil tiskarno naprej s svojim zetom

Schoefferjem. Gutenberg pa je potem, kakor trdijo nekateri, pričel z lastno tiskarno, vendar pa še niso izsledili spisov, o katerih bi mogli z gotovostjo trditi, da so bili natisnjeni v njegovi tiskarni. Gutenberg je umrl leta 1468.

Kitajci poznajo tisk že dolgo časa, a dasi se ponašajo z najstarejšo živečo civilizacijo, je njihov način pisanja silno nepraktičen.

Veliko stare pisave je vdolbene v kamen, na primer v nagrobne spomenike, grobnice, temelje, sohe itd. Iz teh primitivnih spisov črpajo raziskovalci snov o prvih znakih civilizacije, ki so se pojavili pred tisočletji. Vsak tak spis pomeni za zgodovinarje ogromno vrednost, pa tudi za človeštvo v splošnem.

Tiskarstvo in pisava je danes zelo izpopolnjena. Današnji moderni tiskarski stroji se ločijo od prvotnih tiskarskih naprav kakor ogromna lokomotiva od samokolnice.

Danes ima že marsikak delavec čedno knjižnico v svojem stanovanju, za ka-

so si očarano v dom se niso dan zava-
jati ne od leve ne od desne, vedeli so, da
imajo prav in da bodo prej ali slej prepri-
čali o tem vse ljudi, ki delajo in ugnali v
kozji rog vse veseljače. In res so se njih
vrste dan na dan množile.

Tega se je pa ustrašil prebrisani
krčmar: »Če pojde tako dalje, bom mo-
ral nazadnje še tudi jaz začeti delati, ko
ne bo več pijančkov, da bi me redili. Ved-
no manj ljudi hodi v gostilno, kaj bo?«

In začel je razlagati ljudem, da mo-
rajo biti složni, da morajo skupno delati
in odpuščati drug drugemu svoje grehe v
bratski ljubezni, tisto pa, kar imata med
seboj krojač in čevljar nas ne sme raz-
druževati, naj sama poravnata svoje spo-
re, ki pravzaprav niso spori, ampak le
muhe. Oba sta muhasta, nič drugega. Za-
radi muh sta se sporekla, drugače sta pa
oba poštena človeka. Kdor če, naj voli
čevljaria, komur je pa krojač bolj všeč,
naj voli krojača, zato smo pa vsi še dalje
lahko prijatelji. Zapijmo in pozabimo na
te neumnosti. Da bomo bolj veseli, bom
pa sam dal za bokal vina — kar prinesi
ga Francka, pa najboljšega!«

Kdo se brani veselja in pijače? Vsi
so ubogali »miroljubnega« in »dobrega«
gostilničarja. »Saj res, kaj boš zmeraj go-
nil tisto neumno politiko — do smrti bo-
mo že živeli, dalje nam pa treba ne bo!«

Gostilna je zabučala od veselega
smeha. Dva hlapca sta nesla bruno mi-
mo: »Neverjetno je, od kod se v naši vasi
jemlje toliko verižnikov.« Drugi mu pa
odgovarja: »Saj niso sami verižniki no-
tri! Samo gostilničar je verižnik, drugi
so si pa trdo zaslužili tiste kronice, ki jih
zdaj zapravljajo, jutri bodo pa preklinjali
draginjo in gonili svoje otroke na delo.«

Joža Golmajer je podpisan pod »Rtle-
čo praprotjo«, pa to nič ne pomeni. Bokal
vina, ki ga ta tednik predstavlja, je pri-
nesel na mizo gostilničar — advokat. Iz
njegove advokatske gostilne se razvija
po Slovenskem tisti strup, ki z lepimi in
miroljubnimi besedami priporoča, naj or-
ganizacije ne obračunavajo, češ, krojač in
čevljar naj se pobotata med seboj, kadar
se pobotata, takrat pojdemo pa vsi za nji-
ma. Če ima SSJ res kaj moralne sile, bo
vzdržala svoj »Naprej«, če je pa nima, naj
ga pa ustavi — prispevkov ji pa nikar ne
pošiljajte, dokler se položaj ne izčisti. Da
ne boste mislili, da delamo proti »Napre-

tero bi ga pred stoletji zavidali zgodovi-
narji in drugi učenjaki.

Kakor omenjeno, je bilo prvo tiskano
Sveto pismo natisnjeno v Gutenbergovi
tiskarni pred kakimi 470timi leti. To Sve-
to pismo se nahaja v knjižnici mesta Leip-
zig (Lipsko) v Nemčiji. Ker so sedaj radi
padca nemške valute nemška mesta v
občutni finančni krizi, poročajo, da je da-
lo mesto to prvo tiskano biblijo na pro-
daj. Neka vest pravi o tem sledeče:

»Gospa Woodhouse je prisodila po-
rota 465.000 dolarjev za odtujenje ljubez-
ni nienega moža do nje. To je približno
toliko, kolikor bo moglo dobiti mesto
Leipzig za originalno Gutenbergovo bib-
lijo. Cenitve so različne. Senegalski div-
jak lahko dobi pol milijona dolarjev za
rokoborbní spopad. Ženska dobi skoro pol
milijona, ker ji je mož odvezel svojo lju-
bezen. Najbrž mu ni bila toliko vredna.
In Gutenbergova biblija se bo prodala za
enako ceno kakor rokoborbní spopad na-
pol divjega Senegalca in odtujena ljube-
zen nezvestega moža. Kaj je vrednost?«

ni, zato izrecno pridoščamo, da tudi
drugam ni treba pošiljati nobenih pri-
spevkov.

Za socialiste je ta načrt popolnoma
jasen. Naperjen je očitno samo proti
»Napreju«, ker živi edinole »Naprej« od
sane naročnine in prispevkov ter deloma
od inseratov, dočim imajo vsi drugi listi
podpore raznih advokatskih gostilničar-
jev. Za »Rdeči prapor« in »Delavske no-
vice« ter za »Enakost« in »Volksstimme«
je popolnoma vseeno, ker že dozdej niso
živeli od prispevkov, saj jih niti imeli ni-
so. Za »Naprej« pa vsa strankina moralna
sila prav nič ne pomeni, ker se z moralo
ne more plačati 10.000 Din na teden. Te
dinarje morajo prispevati socialisti, če
hočejo imeti svoj list — če nočejo, bodo
moralí čitati gostilničarjevega.

Politične vesti.

+ Na seji glavnega odbora radikalne
stranke je Pašić govoril in dobil nalogo za
sporazum z demokrati. — Radić skuša
dobiti Davidovića za skupni blok in
vlado.

+ Opatijsko konferenco bodo nada-
ljevali v Florenci. Dobro zabavo!

+ Verska svoboda je pri nas neome-
jena zlasti, odkar odloča o nji sedanja ra-
dikalna vlada, ki, kakor znano, zelo ko-
ketira z rimsko hierarhijo. Pred nedav-
nim smo poročali, da se ne bodo v šole
sprejemali otroci brez priznane konfesije,
vlada pa priznava tiste konfesije, ki
so njej oz. njenim koketirajočim prijate-
ljem všeč. Minister za vere Jovanović je
prepovedal narodno cerkev, ki se razšir-
ja zlasti na Hrvaškem kot naprednejša
frakcija katolicizma, od katerega se je
odcepila. Našim nazorom sicer nasprotu-
je vsaka organizacija, ki daje polnomoč
nad verskimi zadevami privilegirani kasti
duhovnov, ki se zato čutijo kot nekaj zvi-
šenega nad maso »lajikov«. Mi smo nam-
reč mnenja, da je velikanski nevednež ali
pa hinavec, kdor meni, da stoji pred bo-
gom in pred ljudmi kot nekaj posebno
odgovornega. Pa vseeno smo mnenja, da
se z nasilnimi odredbami taki pojavi ne
dado odstraniti in da je predvsem zločin
proti demokraciji, če hočeš ljudstvu s pa-
lico namesto z izobraževalnim delom
kratiti njegovo pravico do biti — neumno.
Nasilni zakonodajci, ki imajo pri tem
polna usta svoje demokratičnosti, so nam
prav takšni hinavci ali nevedneži kakor
oni, za katere Bog še posebe obstoja.

Boljše knjige, katere se izdajajo zad-
nje čase v Ameriki, računajo založniki od
1.50 dol. do 5.00 dol. za iztis. Mnogim je
to previsoka cena. Ravno toliko pa pla-
čajo za sedež v areni, v kateri se prete-
pajo boksarji za denar.

Tudi naši ljudje se pritožujejo, da so
slovenske knjige predrage. In menda je
ni na svetu literature, ki bi bila, če upo-
števamo majhno število našega naroda,
cenejša od slovenske. In ni ga naroda, ki
bi svoje duševne delavce plačeval slabše,
kakor jih mi.

Knjiga, ki stane par desetakov, je
mnogim predraga. Dva ali tri kozarčke
žganja, za katere plača enako vsoto, niso
predragi. Torej kaj je vrednost? Enemu
pretep boksarjev, drugemu žogometna
igra, tretjemu pijača, četrtemu »počeno«
srce, petemu cirkuški kloven, učenjaku
pripomočki, ki ga vodijo do še večjega
znanja, inteligentnim ljudem dobra litera-
tura itd. Vsak človek ceni vrednote po
količini svojega znanja. Pravega znanja
pa je med ljudmi še zelo malo.

+ Ubojene vojaške ministre so
prijeli tudi za možnjček, iz katerega jim
bodo skupno pobrali kakih 38 — milijo-
nov levov, deloma z zaplembo in prodajo
njihovih nepremičnin. Gospodje mini-
stri torej niso baš beraško živeli in se jim
posebno ni dosti poznalo, da so se šli z
narodom vojske.

+ Strašno razkačeni so Poljaki,
Angleži, Amerikanci in drugi nad usmrtili-
vijo prelata Butkiewicza (ne (Wutkiewi-
cza) po boljševiski krvavi justici, ki pa
zanika to usmrtilcev. Ruska vlada je na
razne inostranske note odgovorila, da
nima nihče pravice vmešavati se v nje-
ne notranje zadeve. V Varšavi so izbruh-
nile velike demonstracije proti Rusiji, pri
katerih je padla pest na domače Žide —
na revno ljudstvo, ne na židovske ban-
kirje. — Če so boljševiski Butkiewicza
res usmrtili, potem imenujemo mi to
dejstvo nakratko: živinsko in ponoven
dokaz za izrabljanje socialistične ideje po
nesocialističnih krvnikih. Pri tem pa ne
bomo pozabili omeniti še nekaj: Ko je
reakcija streljala in obešala in v ječah
davila s tuberkulozo in natezalniciami
proletariat, zlasti komunistični, ki ni od-
govoren za dejanja svojih pobesnelih bo-
gov, se nobena kapitalistična vlada ni
oglasila k protestu. Seveda, če so pa te
vlade same zapovedale streljati, obešati
in daviti. Aliagićeva smrt ni doživela no-
bene ogorčenosti v buržoaziji, za Kero-
ševića se ni oglasil nobeden ultramon-
tanec, za desetice nedolžnih žrtev na Za-
loški cesti ni mignil ne z enim prstom
noben »Slovenčev« hujskač in krvnik, ki
kaže sedaj svoje zobe boljševiski reakci-
ji, s katero se je še pred kratkim trdno
zvezal in je še danes zvezna. Za zverin-
stvo francoskega militarizma v Essenu
tudi še ni padla nobena beseda.

+ Essenske žrtve pokopljejo šele
prihodnji teden, ker jih bodo prej še pre-
iskali. Kruppa so postavili Francozi pred
vojno sodišče. Iz nezasedenega ozemlja
v Friedrichfeldu so Nemci izpustili devet
vlakov brez strojevodij, da povzročijo
katastrofo v važni postaji Weselu, ki je
križišče za zasedeno ozemlje v Belgijo
in Francijo. V tem času si izmenjavajo
francoski in angleški diplomati hinavske
frazе o miru.

+ Španski parlament so razpustili,
obenem pa zaprisesgli novo volilno vlado.
Španski proletariat se ne nahaja v nič
manj zavidanja vrednem položaju nego
jugoslovanski.

I. MEZNARIČ:

Brez strasti.

Bilo je že dostikrat napisano in od
naše strani pojasnjeno, za čem stremi so-
cializem in za čem kapitalizem.

Prinašali smo verne slike prošlosti,
sedanjosti, in kolikor se da ugibati, bo-
dočnosti. Ob vsaki priliki smo jasno ob-
razložili javnosti, kaj pomeni v življenju
biti v režimu, ki izpodkopava vse, kar
naganja k zdravemu napredku in uresni-
čenju socialističnega družabnega reda. In
izgleda, da še nismo dovolj storili. Na-
predovati hočemo, tja nas žene neka sko-
ro nevidljiva sila, in voz resnice poriva-
mo po sredini glavne ceste javnega živ-
ljenja. A kaj hočemo, če je naš voz pre-
majhen in neopažen ter gre skoro kakor
duh za izboljšanjem našega položaja, ovit
v prah in vihravost nešteto kapitalistič-
nih, z zlatom naloženih vozov, ki s svo-
jim bleskom prikrijejo edino pravega, kar-
teri bi naj pripeljal izkoriščano ljudstvo v
zlati svobodo in enakopravnost!

Ravno sedaj, ko stojimo v najhujšem
viharu, v borbi za biti in ne biti, ko gle-

čamo z lastnimi očmi grozečo propast radi sedanjih političnih razmer, se proletariat še bolj razdvaja. Išče sicer vzroke za vsak dan hujše izžemanje, hoče se upreti izkoriščanju, ni pa še našel izhodišča iz zagate. Brezvestno hinavska politika mu je odvzela možnost pravega presojanja in orientiranja.

Zbližanje izžemanih po teh izgledih ni lahko in še dolgo se bomo razbijali drug ob drugem, ko je tisoč vzrokov za trenje drug ob drugega. Ni enega enotnega sistema in ene skupne odporne sile proti sedanjemu družabnemu redu. Kolikor idej, toliko pri nas sistemov. Vsi stremijo za enim: za izboljšanjem družabnega reda, in vendar enakomerne in pravilne odporne sile, ki bi bila zmožna obračuna.

Vse to ni samo puhlo mnenje ljudi, ki preživljajo to krizo samo kot neko prehodno dobo iz slabega v dobro, ampak ki vidijo, da gremo iz slabega na še slabše.

V sedanji fazi naše borbe za pravico in resnico se torej ne smemo čuditi, če naš voz počasi naprej leze in da bo treba še mnogo sile, predno začnemo odločilno vplivati na državo.

Naš voz je organizacija in ta organizacija ima svoje pravice in dolžnosti. Kdor je premišljeval o našem socialističnem programu in potem o organizaciji, ki je postavljena v duhu tega programa, ne more, razen če ni hinavec ali demagog, odreči se sodelovanja v nji. Socializem se bo uresničil samo tedaj, če bodo njegove organizacije take, kakor je socializem sam. Najprvo moramo biti socialisti, izvrševati v svojem krogu, čeravno sedaj še malem, socialistično delo, potem šele te socialistične navade prenesti od drugega na drugega. In ko bo večina ljudi socialistična v dejanjih, tedaj bomo uspeli. Kdor si domišlja uresničiti socializem na drug način, ta ne bo po svoji zaslugi nikoli doživel socialistične družbe.

Imeli smo veliko in je še danes veliko ljudi, ki so bili in ki so še danes v gibanju za socializem, vendar pa njih delo ni veljalo organizacijam, ki so osnovane po socialističnem načelu. Ti ljudje, ker znajo privlačno stran socialističnega nauka izkoriščati med nevednim narodom za svoje posebne svrhe, ne priznavajo resnih socialističnih organizacijam pravice do obstoja, češ, da so preveč odkrite in da njih neomajeno stališče ne ugaja vsakomur. Ker se večina ljudstva ne strinja z njih delom, pravijo, zato ne gre v to organizacijo. Nekateri sicer priznavajo socialistično stransko, ne gredo pa vanjo, ali se iz nje odstranijo, če so v nji, samo zato ker jim ne ugaja organizacija, ki dela tudi v lastnem delokrogu vse socialistično. Taki ljudje, ki bi hoteli uničiti režim socialističnih organizacij, so največji škodljivci socialističnega gibanja.

Pa vse to nas ne bo prav nič motilo pri nadaljevanju doseganega dela in snovanju novih socialističnih organizacij. In če vsi odcepljenci, komunisti, Zarjani in drugi, niso toliko močni, da stopijo z nami v načelni boj, ga bomo nadaljevali tudi proti njim mi, čeprav vemo, da bo njih ideologija, ko ne bo pokazala nobenega pozitivnega uspeha, sama od sebe zaspala. Za spremembo družabnega reda je pozitiven samo socialističen program, in sicer tedaj, če ga uvaja socialistična organizacija in ne ideologija nekoliko ali milijonov ljudi, ki jih vodijo taki elementi, ki nimajo volje biti pravi socialisti, ker jim je sedanji družabni red veliko koristnejši.

Za rešitev ljudstva je treba dela prizadetega ljudstva samega, torej mase ki je že po naravi določena za organizacijo, in ne posameznikov, ki se iz te organizacije izključijo.

Dnevne vesti.

Današnji uvodnik je napisan pod vtisom poročila, da je neka organizacija, ki že od januarja ni obračunala, storila to namenoma, ne radi zadržkov. Skienila je, da ne bo obračunala nikamor, dokler se čevljar in krojač ne pobotata. Neorganizirani trpini imajo pravico tako misliti o muhastih strankah in poslancih, če niso poučeni o položaju. Organizacije pa morajo biti poučene, drugače ne zaslužijo tega imena. Upamo, da jih bo pokrajinski odbor SSJ, ki ima svojo sejo v nedeljo, pozval k redu.

Alkoholno prepoved je izdala — turška vlada. Odslej ne bo smel noben muslimanski državljan uživati opojnih pijač. Če vemo, da so Turki že prej presneto malo popivali, bomo razumeli, zakaj se je mogel ta rod tako žilavo ohraniti v boju proti petim ali šestim velikanskim imperializmom antantovskim. To je vse drugače nego pri nas, kjer stočijo po zaslugi katoliškega izobraževalnega dela za kaki dve milijardi kron alkoholnih pijač na leto. Ne mislite, da smo tisto katolištvo za lase privlekli semkaj: spomnite se samo, kakšne vinogradne komplekse imajo v svoji oblasti katoliški škofje, kaj počnejo iz tistega grozdja, ki ga vsako leto pridelujejo in kako umirajo pri tem njihovi viničarji ob plači, reci in piši, clega pol tucata kron na dan, če odštejemo malenkostne dajatve v blagu. Značilno je, da se je začela zavezniška komisija takoj po izdajanju gorenje prepovedi pogajati s turško vlado za to, da bi smeli alkoholizirati vsaj tuji državljani. Kapitalistične evropske vlade imajo torej korist od tega, da bi se evropski narodi še nadalje valjali v alkoholni brozgi!

Lord Carnarvon, sloviti raziskovalec staroegipčanske kulture, ki je pred meseci odkril grob faraona Tutenkamena, je v Kairu umrl.

Delavci! kupite čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko.** Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana, Breg 20.**

Ljubljana.

Mestni magistrat kot politična oblast naroča vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč na ozemlju mestne občine ljubljanske, da najkasneje do 15. aprila 1923 vse sađno in drugo drevje zapredenih gosenic in drugega mrčesa očistijo. Če bi se kdo obotavljal navedena opravila izvršiti v zgoraj določenem roku, jih bo dala mestna občina izvršiti na njegove stroške in se bo vrhutega kaznoval z globo do 100 Din, v ponovnem slučaju do 200 Din, oziroma z zaporom od 12 ur do 4 dni.

Služba mestnega arhivarja pri mestni občini ljubljanski je razpisana v zadnjem »Uradnem listu« z dne 4. t. m. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa. Prošnje je vlagati do 19. t. m. pri magistratnem predsedstvu.

Vestnik Svoboda.

Moste, 12. t. m., to je v četrtek zvečer, se bo vršil sestanek vseh članov in članic moščanske in vodmatske podružnice delavskega izobraževalnega društva

»Svoboda«. Ker bo sestanek reševal zelo važna vprašanja za izboljšanje naše podružnice, pozivljamo vse člane in članice, da se tega članskega zborovanja polnoštevilno udeležijo s članskimi izkaznicami. Članski sestanek bo v prostorih pri »Amerikancu« na Starem Selu št. 7. Začetek točno ob 7. Na svidenje v dolžnosti! — Odbor.

V podružnici delavskega izobraževalnega društva »Svoboda« Vodmat-Moste se bo vršil dne 19. aprila (to je drugi četrtek zvečer) občni zbor v prostorih pri »Amerikancu« na Starem Selu št. 7 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora, predsedstva, zapisnikarja, blagajnika. 2. Poročilo odsekov in nadzorstva. 3. Taktika in smernice. 4. Volitev podružničnega odbora in nadzorstva. 5. Raznoterosti. Pozivljamo vse članice in člane naše podružnice, da se tega velevažnega občnega zbora polnoštevilno udeležite s članskimi izkaznicami. Začetek ob 7. zvečer Zdravo! — Odbor.

»Naprej« je list, ki vam podaja resnično sliko delavskega gibanja po svetu. Prinaša politične in znanstvene članke, statistike, opise krajev itd. »Naprej« je list, ki širi zdravo socialistično znanje med slovenskim delavstvom. Širite ga!

Vščipni ga!

»Rdeči prapor« nam še vedno ni pojasnil, kako je prišel do imenika naših narodnikov. Nič ne de, mi prav radi počakamo, da se kompanija Korun-Svetek-Uratnik-Golmajer kak odgovor izmisli.

»Rdeči prapor« pripoveduje, da se »Naprej« spremeni v »Čuka na palico«. Ni res, ampak res je, da bo imel »Naprej« kakor dozdaj še vedno razne temo lju-beče čuke pod palico.

Gospodarstvo.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 98—98.75 Din, 1 lira 4.90—4.95 Din, 1 češka krona 2.92—2.94 Din, 100 avstrijskih kron 14 para, V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.40 švicarskih frankov.

= **Državne tvornice za svilo**, bodo »ker v državni režiji ne morejo uspešno delovati« in pa »še iz drugih vzrokov« oddali privatnemu kapitalu. No — nič: v državni režiji sploh vse slabo deluje, še celo ministri, pa bi jih ne bilo slabo oddati enkrat ljudstvu privatno v roke. — Sklep o tvornicah za svilo je storil finančni odbor ministrov, ki se je potem odločil znižati izvozno carino na koruzo (menda zato, ker umira ljudstvo po Dalmaciji in Črni gori gladu in ker ga hočejo z izvozom popolnoma usmrtiti). Koruza ima pri nas slab glas, koruzništvo je namreč dober posel za »zaradanje«.

= **Novo banko** ustanovi skupina francoskih in angleških dividendarjev, na čelu jim Rotschild, v Jugoslaviji. Ta banka, pravijo, da bo koj ob ustanovitvi največja v državi. — Jugoslavija postaja obljubljeni dežela Kanaan, v katero vodijo razni krščeni in nekrščeni Mojzesi svoje krivonosno ljudstvo. To ljudstvo bo pokvarilo vso lepo jugoslovansko raso; kar se bo poznalo že pri nosih, ki bodo postali strašno — dolgi. To pa zato, ker je ta rasa, dokler je še imela lepo oblikovane nosove postavila razne nezmožne Filistejce za svoje poglavarje.

Izdajatelj in odgovorni urednik: **Zvonimir Bernot** (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

V organizaciji so bili člani, ki so natančno razložili pomen besed »vsako gibanje mase proti vpisovanju«. Vodilni trgovec z mešanim blagom, ki je bil socialist, je dejal, da te besede pomenijo vstajo in drhalsko nasilje in oblasti bodo obsodile strankino izjavo kot veleizdajalsko. Rusko-židovski krojač po imenu Rabin je pa pobijal trgovca, češ, kaj socialiste briga, kaj pomenijo besede. Besede so besede, pustimo jih sovražniku, naj si on beli glavo z njimi! — Francetu se je zdelo, da poslušša sodruga Stankeviča v Leesvillu. Edino razliko je videl v tem, da v tem mestu ni bilo toliko Nemcev; kar jih je bilo, pa so molčali o vojni in so razpravljali kvečjemu o Irski in Indiji.

France je slišal dokaze in protidokaze, izjave in protizjave — in njegova glava ni bila še nikdar tako zmešana. Sovražil je vojno kakor prej, ali obenem je sovražil tudi Nemčijo. Ko je ameriška vlada napovedala vojno, je seveda storila vse, da se opraviči pred ljudstvom. Vsa mesta so bila pokrita s plakati, s tiskanimi proklamacijami in slikami in časopisi so bili dnevno polni gradiva o zločinih, ki jih je izvršila Nemčija nad človečanstvom. France se je lahko izognil tega strupa iz »Wall Streeta«, kakor je imenoval vladne proklamacije in čtivo ter slike v časopisih, toda delavci, s katerimi je bil v tesni dotiki, so čitali te reči od prve do zadnje črke in mu jih zalučali v obraz, kadar se je z njimi prepiral. Potem so bile dnevne vesti — o potapljanju parnikov, ki so bili polni ranjencev, streljanju na rešilne čolne in odvajanju belgijskih otrok, trinajst in štirinajst let starih v sužnost na Nemško, kjer so morali delati v rudnikih! Kje je človek, ki ne bi sovražil in se bal take vlade? Kdo se ne bi zgrozil ob misli, da morda na kak način pomaga brutalni nemški vladi do zmage?

France je bil pošten in je vzel dejstva, kakršna je videl. Ko je pa dobro premislil vse od kraja do konca, ko se je spomnil, kaj je vse počenjal v družbi Divjega Viljčeta »Maline« Kurana in Jožeta »Ploščatoglavca«, tedaj je moral sam sebi pr znati, da je nevede in nehotе pomagal kajzerju do zmage. Seveda ni tega povedal drugim, ampak kadar je sam s seboj razpravljal, je velik dvom naplnil njegovo dušo. Kaj če bi bilo res, kar je tolikokrat povdaril dr. Medved, da se bo morala Amerika pripravljati na vojno v prihodnjih dvajsetih ali tridesetih letih, če zmaga kajzer? Ali ne bi bilo v tem slučaju pametno, da socialisti začasno prenehajo z revolucionarno agitacijo, dokler bo Viljem vržen s prestola?

Bilo je mnogo socialistov, ki so resnično bili tega mnenja in to niso bili socialisti od včera, pač pa stari veterani, ki so že leta in leta v gibanju in katere je France v soko cenil pred vojno. Ti socialisti so zdaj obsojali st.-louško resolucijo ali »poročilo večine«, kakor so imenovali protivojno izjavo socialistične stranke. Ko je članstvo stranke pri splošnem glasovanju odobrilo resolucijo z ogromno večino osem proti nemu, so omenjeni socialisti izstopili iz stranke in nekateri so pričeli ostro napadati svoje bivše sodruge in prijatelje. Kapitalistično časopisje je kajpada hitro hlastnilo po izjavah izstopivših socialistov in jih priobčilo, češ, poglejte, kaj pravijo »pravi socialisti« o »izdajalskih socialistih«. France Kremen je silno zameril tem sodrugom. Lepi socialisti, ki pobegnejo v uri ne-

varnosti! In France jih je primerjal z Judežem Iškarijotom, Benediktom Arnoldom in drugimi izdajicami neslavnega imena, ki so se ohranila v zgodovini. Izstopivši socialisti so pa na ta imena odgovorili, da so pravi izdajalci Kremen, ki podpirajo nemško avtokracijo. Obe stranki sta bili slepi za dejstva in mislili sta le, kako bi se oblatili in škodovali druga drugi.

Američani so pošiljali z vseh strani svoje sinove v vojaška vežbališča in dajali denar za »liberti-bonde«. Vsi tisti, ki so tako delali, niso imeli najmanjše volje za poslušanje razlogov proti vojni; zgrabila jih je divja jeza, če je kdo le namignil, da je vojna, za katero se žrtvujejo krvno in denarno, krivična. Tiste dni je eksistirala organizacija z imenom »Ljudski svet za mir in demokracijo«, ki je bila sklicala javno zborovanje, toda drhal ga je razbila in delegatje so se razpršili na vse vetrove; zastoj so se trudili, da se snidejo v kakem drugem mestu. Končno jim je župan mesta Chicaga dovolil, da lahko zborujejo v tem mestu, toda guverner je poslal vojaške čete v Chicago, ki so razkropile zborovalce. Ljudje so slišali o organizaciji, za katero je agitiral Juri Zorman; imenovala se je »Delavski narodni mirovni svet«. Gori imenovana organizacija je imela približno enako ime in povprečni ljudje so mislili, da je to vse skupaj ena pronemška zalega. Ljudje niso imeli časa razmišljati in razlikovati med izdajstvom in idealizmom; vse, kar ni bilo z vsem ognjem za vojno, je bilo proti vojni in --- udari!

Kmalu so prišli tudi socialisti na vrsto. Metali so jih v ječo in zatirali njihove liste. V mnogih krajih so poštne oblasti zaključile, da je »poročilo večine« ali protivojna izjava, ki je bila sprejeta na konvenciji v St. Louisu, protizakonit dokument, ki se ne sme pošiljati po pošti, in tajniki socialistične stranke so bili obtoženi, da so prelomili poštno postavo, ker so pošiljali »poročilo« krajevnim organizacijam. France je prejel pismo od Maliča v Leesvillu, da je bil Joža Kolar, urednik »Delavca«, obsojen na dve leti zapora v državni kaznilnici zaradi znanega govora v gledališču, dočim so drugi govorniki morali plačati po pet sto dolarjev denarne kazni. Več števil »Delavca« je bilo izključenih od razpošiljanja po pošti in naposled je policija udrla v uredništvo in izsilila ustavitve lista. To se je dogajalo po vsej deželi, in če si Kremen vprašal, zakaj je proti vojni, je zdaj odgovoril, da je Amerika bolj pruska ko Prusija in kaj pomaga, bojevati se za demokracijo v inostranstvu, ko pa mora človek žrtvovati vso demokracijo doma za zmago.

France je seveda verjel, da je tako. Dnevni dogodki so ga bolj in bolj uverili, da se vojna vodi za korist domačih tlačiteljev; zrl je v bližnjo bodočnost militarizma, ki se stalno pričvrsti na hrbet ameriškega ljudstva. France je priznal, da je predsednik Združenih držav mogoče odkritosrčen, kadar govori z lepimi besedami o demokraciji, ali kaj pomaga, ko je pa Amerika v rokah Wall Streeta, ki je že desetletja njen pravi gospodar in ki ima tudi zdaj svoje skrivne cilje, zakriti s plaščem navdušenja za demokratične principe. France je bil prepričan, da interesi Wall Streeta nameravajo obdržati stalno prisilno vojaško službo v Ameriki, zastupati šole z militarističnim duhom, zatreti radikalno časopisje in uničiti socialistično propagando. O, vsi tisti socialisti, ki so se ujeli na limanice predsednikovega vojnega programa, se zdramijo nekega jutra s strašnim, temnorjavim okusom v ustih! (Dalje prih.)

Modne cefirje

za srajce v najnovejših vzorcih priporoča

A. & E. SKABERNÉ
Ljubljana, Mestni trg 10.

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uratnik
Pot k Socijalizmu.

Cena 1 din.

Naroča se v upravi „NAPREJ“.

Znižane cene!

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS.
Ljubljana, Mestni trg 10.

Agitirajte za dnevnik „Naprej“!

Nagradna tekma.

Katere p ednosti daje naša
»BERSON« gumi napetnikov in
»BERSON« gumi potp'atov?

Velike občudjenosti katero uživa o naše gumi napetniki, kater tudi gumi potp'ati dala sem je poved, da za naša jdo odgovore na gornje vprašanje raspisemo sledeče nagrade:

1. nagrada	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrad	po 100 Dinara
50 nagrad	po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljateja nastavljaajo do 15. aprila t. l. na nas ov;
BERSON Kaučuk d. d. Zagreb Vilsonov trg št. 7.

Odgovore hode prosoditi eden jury reklamnih strok: vjavstav, a imena nagradjenih se bodo naznanila v dnevnikih.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb,
Vilsonov trg 7.